

■ ■ ■ AZ OPERAÉNEKES ■

A közelmúltban a *Családi Kör Zenevilág* című rovatában Pándi Oszkár, zenekultúránk ismert esztétája Németh Rudolf neves operaénekesünkkel foglalkozott, annak rendkívül gazdag és tartalmas pályáját járta be a szakember alaposágával, tárgyilagosságával.

A folytatásokban közölt írásaiból megtudhattuk, hogy a szabadkai Népkör egykori szerény, igen tehetséges színjátszójából hogyan lett itt nálunk (az akkor még nagy Jugoszláviában, s annak határain túl is) a zenei művészvilág egyik kimagasló, mindenképpen meghatározó egyénisége.

A szerző nyomon követi pályáján Németh Rudolfot. Elidőzik egy-egy alakításánál, azoknál, amelyek mérföldkövet jelentettek fejlődésében, és a vele készült beszélgetések, interjúk anyagát is felhasználja, hogy minél hitelesebben rajzolja meg a művész portréját. (Az elmúlt csaknem négy évtized alatt számos interjút készített vele.)

Németh Rudolf, aki az első hivatásos magyar színház társulatában kezdte pályafutását (1945. október 29-én Balázs Béla *Boszorkánytánc* című drámájában, színházavató bemutatójában lépett először a közönség elé), és aki később a szabadkai operában (merthogy az is volt Kosztolányi városában) találta meg igazi önmagát. 1954 szeptemberében elköszönt a várostól, és az újvidéki Szerb Nemzeti Színházhoz szerződött. Ezután élete már az operához kötődött, ami természetesen nem jelentette azt, hogy egy pillanatig is megfeledkezett volna arról, amit mindig szívügyének tekintett: a magyar dalművek legszebb ariáinak tolmácsolásáról, a magyar nótákról. (Első énekes sikerét a *János vitéz* Kukorica Jancsijának megszemélyesítésével érte el 1947 májusában.)

Németh Rudolf rangos, pazar operaházak vendége volt nem egy ízben, és nemcsak a mi térségünkben, hanem Európa-szerte is nagyon sok helyen. Rangos operaházak színpadán, a reflektorok káprázatos fényében otthon érezte magát a művész. Erőteljes, mély zengésű hangja felforrósította maga körül a levegőt, és a közönség ünnepelte, az előadás végén pedig ovációval kísérte le a színpadról.

Ez az ő világa – jegyezte meg egyszer ismerősöm. Habár ezzel a véleménnyel nem értettem egyet, mégsem szálltam vele vitába. Pedig el kellett volna mondanom, hogy azért Németh Rudolfnak van egy másik világa is, igaz sokkal szerényebb, szürkébb, de az is az övé.

Egy negyven évvel ezelőtti kép rajzolódik ki emlékezetemben. Augusztus van. Kánikula. A közeli faluban delet harangoznak. Furcsa kis csapat igyekszik arrafelé. Egyesek hangszert cipelnek. A nagybőgőt ketten is viszik. Az Újvidéki Rádió ismert zenészei. Az énekesek, mert azok is ott verejtékeznek, térdig feltűrt nadrágban

lépkednek a bokáig érő porban. Németh Rudi is ott ballag a többiek között. Nem szitkozódik, nem átkozza a szervezőt, hogy a Drávaszög egy kis falujába invitálta, vegyen részt az ott megtartandó műsoros esten. Csak mosolygott, néha nagyokat nevetett, és úgy, térdig feltűrt nadrágban, verejtékezve figyelte, hogy messze-e még a falu.

A hatvanas évek közepe táján jártunk. Németh Rudolf akkor már híres, ismert operaénekes volt nemcsak idehaza, hanem külföldön is. Sőt! Marijan Fajdiga karmesterrel közösen vezette az újvidéki Szerb Nemzeti Színház operatársulatát. Mindezt tudtam, amikor vettem magamnak a bátorságot, és felkértem, jöjjön velünk egy háromnapos drávaszögi turnéra. Nem titkoltam el, hogy az ottani körülmények azért nem éppen ideálisak, hogy három helységben lépünk majd fel, hogy pénz dögában is elég szűkecskén állunk, de hát Németh Rudit arrafelé is mindenki ismeri, hiszen az Újvidéki Rádiót ugyancsak hallgatják, és most már élőben is szeretnék látni. S persze mondtam még ezt meg azt. Meghallgatott. S amikor már azt hittem, hogy udvariásan elutasítja kérésemet, vagy majd elfoglaltságra hivatkozik, csak annyit mondott: Mikor indulunk?

Bellyén léptünk fel először. Azt hiszem, a truppenak sokáig emlékezetes maradt a vasútállomást a faluval összekötő csaknem három kilométeres poros út, az augusztusi kánikula. Karancs volt a turné második színhelye. Művelődési otthona (színházterme) nem volt a falunak (és talán még ma sincs), így az egyik ottani vendéglőben tartottuk meg a hajnalig tartó rendezvényt. Sepsén fejeztük be a turnét. Oda két lovas kocsit vitt el bennünket. A Bikus-völgyében meghúzódó csodálatos kis falu parányi színpadára éppen csak hogy felfért az öttagú zenekar az énekessel. Persze elfogadható világítási berendezésről, reflektorokról álmodni sem mertünk, de egyébként is elég volt nekünk az az egy százszázas égő, amely ott függött a fejünk felett, és „ontotta” a fényt.

Hogy milyen fogadtatásban részesültünk ott a Drávaszögben, nem tudom elfogultság nélkül elmondani, egyszerűen nem tudom szavakkal kifejezni azt az őszinte, igaz ragaszkodást, szeretetet, amellyel fogadtak, körülvettek bennünket. Felejthetetlen három nap volt az. S hiszem, hogy ez volt Németh Rudi másik világa. Az igazi világa. S ezt nem is titkolta. Sohasem titkolta. Később, ahányszor csak találkoztunk, mindig azt kérdezte: „Mikor megyünk megint a Drávaszögbe? Megígérttem azoknak az embereknek, a barátaimnak, hogy újra találkozunk.”

Jó, hogy nem feledkezünk meg a tegnapi nagyjairól, hogy újra reflektorfénybe állítjuk őket, tisztelettel, a megbecsülés őszinte szándékával. S ez talán kötelességünk is.

Hét Nap, 2005. december 7.